

UNIVERSITETET I OSLO

Forhåndssamtaler

Prosjektet Implementering av forhåndssamtaler for
hjemmeboende eldre

Trygve Johannes Lereim Sævareid
22.1.2025

Innhold

Hva er
forhåndssamtaler?
Hvorfor?
Sentrale prinsipper
Hvordan gjøre
forhåndssamtaler?

Forhåndssamtaler

Definisjon

en kommunikasjonsprosess som skal bidra til at pasientens ønsker og verdier blir bedre kjent slik at fremtiden kan forberedes og nær fremtid kan planlegges

Prosess

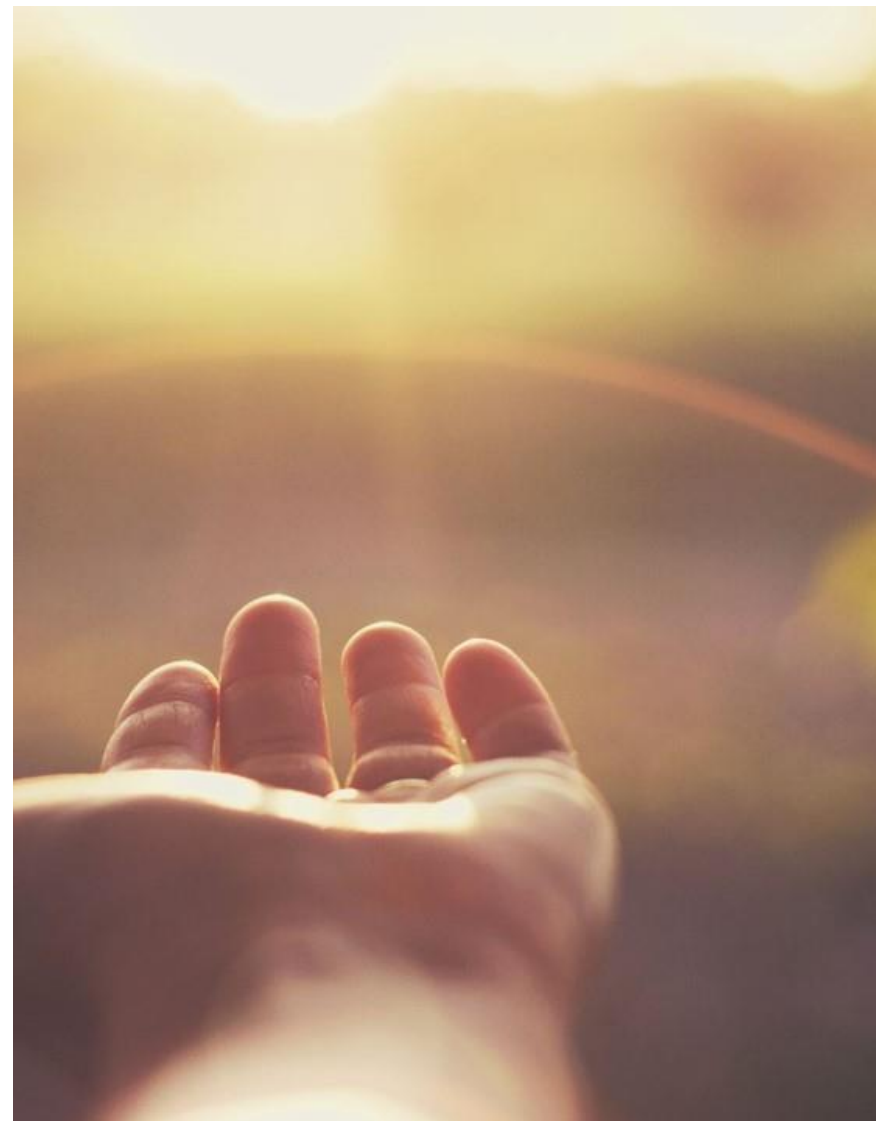

Hele avdelingen tilnærming

- Gjennomføres av avdelingens ansatte
- Ledere støtter
- Pårørendedeltakelse

Gylne øyeblikk

«Jeg opplever vel at de gylne øyeblikkene kommer veldig naturlig. Altså i en stellsitasjon - og så kan kanskje bare en av brukerne si at han er **redd for å dø**, eller en er redd for det som kommer, eller en er **sliten av livet**, eller, nei, nå er det ingen ting som gir mening lengere. .. jeg **opplever vel at de gylne øyeblikkene kanskje kommer oftere enn det vi er bevisste på**»

Hvorfor forhåndssamtale?

Hensikt

Hvorfor forhåndssamtale?

Colourbox

- Bli bedre kjent
- Mulighet for medvirkning og medbestemmelse
- Mulighet til å påvirke
- Tilpasse behandlingen til pasientens ønsker
- Mulighet til å diskutere temaer som ellers ikke ville blitt diskutert
- Forebygge konflikt (?)

Hvorfor forhåndssamtale?

Colourbox

- Samfunnet forventer det av oss
 - Lovverk
 - Retningslinjer og veiledere
 - Nasjonal veileder for «Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling»

Forhåndssamtaler og planlegging ved begrenset forventet levetid

Nasjonale faglige råd

Først publisert: 06. desember 2023

Sist faglig oppdatert: 06. desember 2023

Hvordan gjøre forhåndssamtaler?

Grunnleggende prinsipper

Ved gjennomføring av forhåndssamtaler

- Frivillighet – invitasjon
- Helsepersonell tar initiativ
- Pasienten bør være i stand til å delta
- Samtaleguide og fleksibilitet
- Personsentrert
- Pasienten «eier» samtalene
- Legger grunnlag for fremtidige beslutninger

Colourbox

Når bør en invitere til første samtale

- Usikkerhet rundt tidspunkt kan resultere i at samtalene startes for sent (Meld. St. 24. Lindrende behandling og omsorg)
- Vurderes konkret for den enkelte pasient.
- Tidlig tidspunkt, særlig når det forventes redusert samtykkekompetanse som følge av kognitiv svikt, akutt sykdom og/eller raskt progredierende sykdom (Helsedirektoratet, 2023)

Hvordan invitere

Colourbox

- Både muntlig og skriftlig invitasjon anbefales
- Den skriftlige invitasjonen bør inneholde informasjon om:
 - hensikten med samtalen og hva den kan handle om
 - hvor samtalen skal være
 - forventet tidsbruk
 - hvem som deltar
 - at de kan takke nei til deltakelse

Forberedelser

- Vurdér om pasienten kan samtykke til å delta
- Bør pårørende inviteres?
- Inviter
- Egnet rom
- Hvem deltar?

Pas. og brukerrettighetsloven § 4-6

Om pårørendeinvolvering når pasienten mangler samtykkekompetanse

«Helsehjelp som innebærer et alvorlig inngrep for pasienten, kan gis dersom det anses å være i pasientens interesse, og det er sannsynlig at pasienten ville ha gitt tillatelse til slik hjelp. **Der det er mulig skal det innhentes informasjon fra pasientens nærmeste pårørende om hva pasienten ville ha ønsket.** Slik helsehjelp kan besluttet av den som er ansvarlig for helsehjelpen, etter samråd med annet kvalifisert helsepersonell. Det skal fremgå av journalen hva pasientens nærmeste pårørende har opplyst, og hva annet kvalifisert helsepersonell har hatt av oppfatninger.»

Gjennomføring

Fra nasjonale faglige råd

- Forsøk å skape en god atmosfære
- Start åpent og generelt
- Legg til rette for aktiv pasientdeltakelse
- Vær sensitiv for pasientens reaksjoner og kroppsspråk.
- Spørsmål i lommekort/veiledere er veiledende
- Oppsummer

Kristin Ellefsen

1. Gi en god start

Forklar kort hensikten med samtalen. Start åpent – hvordan har du det?

2. Informasjon og involvering?

Kan du fortelle ...

- hva du tenker om helsen din?
- hva du vet om din helsetilstand, prognose og helsehjelp nå og fremover?
- hva og hvor mye du vil vite?
- hvor mye du vil delta i beslutninger om viktig helsehjelp?
- hvor mye du ønsker at din(e) pårørende skal få vite, og være involvert i?

Informér om pårørendes rolle dersom pasienten selv ikke kan samtykke til helsehjelp. Gi tilpasset informasjon om helsetilstand, prognose og helsehjelp nå og fremover.

3. Verdier, håp, bekymringer, evt. livets siste fase?

Kan du fortelle ...

- hva som har vært og er viktig i livet ditt?
- hva du håper på og hva som er viktigst for deg fremover?
- hva som bekymrer deg?
- om eventuelle tanker eller ønsker for livets siste fase?

4. Ønsker for fremtidig helsehjelp?

Hva tenker du om behandling og annen helsehjelp i tiden som kommer?
Er det behandling eller annen helsehjelp du ønsker eller ikke ønsker fremover?

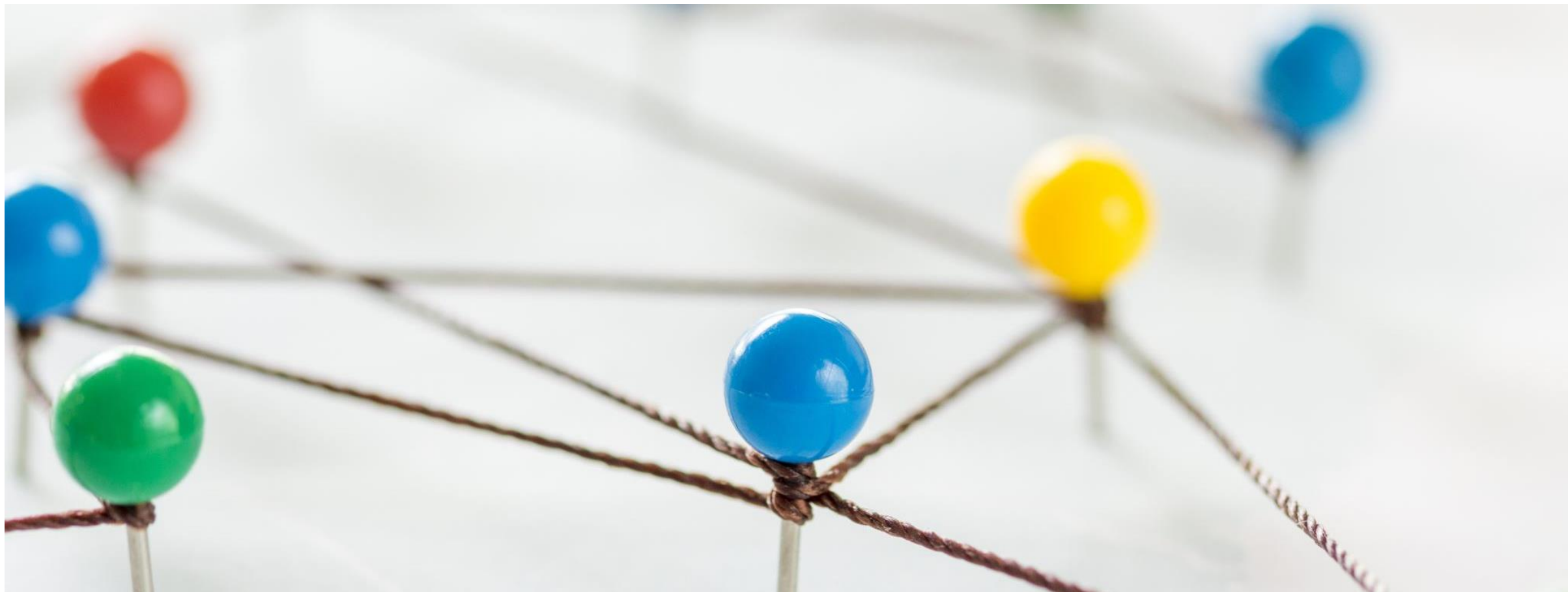
Dokumentasjon

Colourbox

- Dokumentér samtalsens innhold i journal
- Dokumentasjonen bør være lett tilgjengelig

Samhandling

Spørsmål til refleksjon

Colourbox

- På hvilke måter er dette annerledes enn det som allerede gjøres av samtaler?
- Er det naturlig å tenke om gylne øyeblikk i sammenheng med forhåndssamtaler?

